

Informacija o realizaciji Odluke o uništenju duvanskih proizvoda oduzetih shodno Odluci o zabrani skladištenja duvanskih proizvoda na teritoriji Slobodne zone „Luka Bar“

1.Uvod i pravni osnov

Vlada Crne Gore je na sjednici od 12. juna 2025. godine donijela Odluku o uništenju duvanskih proizvoda oduzetih shodno Odluci o zabrani skladištenja duvanskih proizvoda na teritoriji Slobodne zone „Luka Bar“ („Sl. list CG“, broj 62/2025). U članu 1 navedene Odluke je propisano da će se duvanski proizvodi oduzeti na osnovu zabrane uvedene u skladu sa Odlukom o zabrani skladištenja duvanskih proizvoda na teritoriji Slobodne zone „Luka Bar“ („Službeni list CG“, broj 143/21), osim duvanskih proizvoda koji su predmet istrage u postupcima Specijalnog državnog tužilaštva, uništiti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove odluke, u skladu sa zakonom. Stavom 2 predmetne odluke je propisano da će se uništenje duvanskih proizvoda iz člana 1 ove odluke izvršiti u skladu sa Operativnim planom za uništenje zaplijenjenih cigareta, koji je donijelo Koordinaciono tijelo za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“. Odluka je stupila na snagu danom donošenja.

2.Pripremne aktivnosti i organizacija procesa

Na zahtjev Koordinacionog tijela za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“, Agencija za nacionalnu bezbjednost (ANB) je dostavila analitičku procjenu ugroženosti i rizika po nacionalnu bezbjednost u vezi sa postupkom uništenja oduzetih duvanskih proizvoda. Oslanjajući se na analizu ANB-a, Uprava carina je u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama („Službeni list CG“, br. 74/19, 3/23, 11/23 i 84/249, donijela Interni akt za sprovođenje posebne bezbjednosne nabavke. Shodno navedenom aktu, Uprava carina je sprovela postupak nabavke usluge uništenja u posebnom bezbjednosnom režimu i za izvođača radova izabrala privredno društvo „Deponija“ doo Podgorica, za čije angažovanje u procesu uništenja, prema mišljenju nadležnog državnog organa, nijesu postojali bezbjednosni rizici.

Ugovor o izvođenju usluge uništenja duvanskih proizvoda između Uprave carina i privrednog društva „Deponija“ doo Podgorica zaključen je 20. juna 2025. godine i istim je predviđeno da se radovi izvrše u roku od 72 radna dana. Ugovorom je precizirano da se uništenje izvrši na način što će se duvanski proizvodi u Slobodnoj zoni uništavati industrijskim drobilicama, nakon čega će se nastali otpad odlagati na sanitarnim kadama u Podgorici. Ovaj način uništenja je u potpunosti usklađen sa važećim ekološkim standardima, bez negativnih posledica po zdravlje ljudi i okolinu.

3.Operativni nadzor i međunarodni monitoring

Radi obezbjeđivanja sveobuhvatnog nadzora nad postupkom uništenja Koordinaciono tijelo za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“ je formiralo Operativni tim za uništenje koji čine predstavnici Uprave carina, Uprave policije, britanske Uprave prihoda i carina (HMRC) i izvođača radova. Ovo tijelo ima zadatak da usmjerava i nadgleda cjelokupan proces, kao i da izvještava Koordinaciono tijelo o sprovedenim aktivnostima i eventualnim otvorenim pitanjima. Pored Operativnog tima, formirana je i Komisija za uništenje sastavljena od predstavnika Uprave carina i Uprave policije, čiji je osnovni zadatak neposredan nadzor nad izvođenjem uništenja.

Sprovođenje postupka uništenja su tokom čitavog trajanja, naizmjenično pratili predstavnici HMRC (od 23. juna do 11. jula 2025. godine) i EUROL-a 4 (od 16. jula do 16. septembra 2025. godine). Podrška međunarodnih partnera dala je dodatnu transparentnost i vjerodostojnost postupku, što je od posebnog značaja za međunarodnu saradnju i reputaciju Crne Gore u oblasti sprovođenja mjera protiv šverca cigareta.

4.Realizacija procesa uništenja

Postupak uništenja duvanskih proizvoda je započeo 23. juna 2025. godine, a okončan je 16. septembra 2025. godine. Dakle, trajao je 60 radnih dana. U ovom procesu na teritoriji Slobodne zone „Luka Bar“ su uništene sledeće količine duvana i duvanskih proizvoda:

- ✓ Cigarete – 130.003 paketa, odnosno 1.326.330.000 cigareta (određeni broj paketa nije bio standardne veličine od 10.000 cigareta);
- ✓ 526 paketa rezanog duvana (težine oko 100kg po paketu);
- ✓ 1134 paketa duvana za nergile;
- ✓ 6 paketa elektronskih cigareta.

Ukupna težina uništenog duvana i duvanskih proizvoda iznosi 1.745.126 kg, dok je količina otpada koji je transportovan na deponiju zbog kvašenja samog otpada, odnosno upotrebe vode koja je smanjivala prašinu pri procesu drobljenja iznosila 2.031.620kg.

Cjelokupan proces je sproveden u skladu sa usvojenim Operativnim planom, pod nadzorom Komisije za uništenje koja je sačinjavala dnevne i nedeljne izvještaje upotpunjene foto elaboratom forenzičkog tehničara Centra bezbjednosti Bar. Takođe, postupak drobljenja duvana i duvanskih proizvoda je neprekidno sniman – 24 sata dnevno u periodu od 23. juna do 16. septembra i hard disk sa ovim video materijalom se čuva u Upravi carina.

5.Preostale količine i pravni status

Radi preciznog identifikovanja, označavanja i izmještanja duvanskih proizvoda koji predstavljaju dokazni materijal u krivičnim postupcima i koji se shodno Zakonu o krivičnom postupku moraju čuvati do okončanja postupaka, Koordinaciono tijelo je obrazovalo Radni tim za izradu predloga rješenja za fizičko odvajanje duvanskih proizvoda koji su predmet krivičnih postupaka 28. jula 2025. godine, a koji čine predstavnici Uprave carina, Uprave policije, Specijalnog državnog tužilaštva i Osnovnog državnog tužilaštva u Baru. Radni tim je u određenim predmetima tražio dodatna izjašnjenja postupajućih tužilaca kako bi nedvosmisleno utvrdio pravni status predmetnih cigareta.

S tim u vezi, od uništenja je trenutno izuzeta količina od oko 18.614 pakera cigareta u Slobodnoj zoni Luka Bar. Kako se radi o velikoj količini cigareta koje su izuzete iz procesa uništenja, a imajući u vidu sve bezbjednosne rizike i poteškoće u vezi sa daljim čuvanjem ovako velike količine cigareta, Radni tim je preuzeo određene korake u cilju definisanja pravnog statusa određene količine cigareta i mogućnosti stvaranja preduslova i za njihovo uništenje. U tom pravcu u jednom predmetu u kojem je veća količina cigareta, oko 6.803 paketa nakon dodatnog izjašnjenja tužioca pokrenut je odgovarajući upravni postupak i očekivanja su da će se ubrzo steći neophodni preduslovi i za uništenje tih cigareta.

Dakle, nakon uništenja ovih dodatnih količina cigareta iz gore pomenutog predmeta u magacinu PGS u Luci Bar bi ostala količina od oko 11.811 paketa cigareta (od čega je 1000 paketa oduzeto u postupcima zaštite prava intelektualne svojine na granici), koje je imajući u vidu zakonske odredbe koje regulišu čuvanje robe koja je predmet izvršenja krivičnog djela i zabranu skladištenja duvana i duvanskih proizvoda u Slobodnoj zoni „Luka Bar“, potrebno predati Upravi za državnu imovinu na čuvanje van Slobodne zone „Luka Bar“.

Dodatno, sa predstavnicima EUROL-a 4 je dogovorena mogućnost ponovnog dolaska njihovih posmatrača na period do dvije sedmice (zavisno od količine cigareta), kako bi nadzirali i pratili proces uništenja preostalih cigareta, po okončanju upravnih postupaka.

Uništenje oduzetih duvanskih proizvoda ima višestruki pozitivan uticaj na očuvanje zakonitosti i jačanje integriteta tržišta duvanskih proizvoda. Ovim postupkom spriječeno je vraćanje duvanskih proizvoda u ilegalne tokove, čime se direktno štiti državni budžet, ali i zdravlje građana od konzumiranja nelegalnih i nekontrolisanih proizvoda.